

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio X. De prærogativis Christis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

quo minus sibi aliiquid mereri potuerit, & meritus sit. R. ad 2. Christum dici non posse pro se mortuum ex primaria intentione, vel pro peccatis propriis, propter quae opus habuerit redemptione. Cyrilus autem eos tantum anathematizat, qui Christum afferunt hoc sensu pro se mortuum esse; seu eos qui afferunt Christum sacrificium obtulisse pro se, tanquam puro homine, peccatis obnoxio, ad satisfaciendum Deo pro peccatis se admissis.

Quares. Utrum Christus meritus fuerit aliiquid Angelis?

R. Christus nullum gratiae & gloriae gradum meruit Angelis. Ratio est, quia 1. Christus iis tantum gratiam & gloriam meruit, quibus mortuus est. Sed Christus mortuus non est pro Angelis. Ergo, &c. 2. Ante prævisionem peccati originalis, adeoque ante incarnationis decretum, Angelis gratia, & consequenter iis, qui in gratia perieveraverunt, gloria à Deo præparata est. Ergo, &c. Superest igitur, ut Christus Angelis, quadam tantum illustrationes, & gaudia, aliqua dona accidentalia meritus sit.

Obj. illud Christi Joan. cap. 14. *Nemo venit ad Partem nisi per me.* Item illud Ephel. cap. 1. *Instaurare omnia in Christo, que in cælis, & que in terra sunt.* Item illud Apocalyp. c. 12. *Et ipsi vicerunt propter sanguinem Agni; que verba dicuntur de Michaeli, & aliis Angelis pugnantibus cum dracone.* R. ad 1. hunc locum, & alia similia, de foliis hominibus intelligenda esse. R. ad 2. his verbis significari tantum, quod per Christum Angeli & homines inter se reconciliati sint, in eoque, ut capite morali, uniti. R. ad 3. verba illa dicta non de Michaeli & aliis Angelis cum dracone pugnantibus, sed de hominibus fidelibus: nam relato prælio Michaelis & Angelorum ejus cum dracone & ejus angelis, sic prosequitur Author facer: *Projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte, Et ipse (frater nostri) vicerunt eum (draconem) propter sanguinem Agni.*

Quares 6. Quid nobis meruerit Christus?

R. 1. Christus meruit nobis gratiam sanctificantem, & remissionem peccatorum mortalium. Est de fide, & probatur ex Apostolo ad Rom. cap. 3. ut ait: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redempcionem, que est in Christo Iesu.*

2. Meruit nobis omnia gratiae dona, quæ primam gratiam sanctificantem, & peccatorum remissionem sequuntur, nempe gratias actuales, merita bonorum operum, augmentum gratiae sanctificantis, remissionem peccatorum venialium, relaxationem penitentiarum & donum perseverantiae. Est de fide, & patet ex Apostolo ad Ephesios cap. 1. dicente: *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesus Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo.*

3. Meruit nobis omnia auxilia gratiae excitantis & adjuvantis, quibuscum ad justificationem disponimus, adeoque & motum fidei, ipsi, dilectionis & contritionis, de quibus congruo meremur justificationis beneficium. Prob. Ex Apostolo 2. ad Timoth. c. 1. ubi ait: *Nos liberavit, & vocavit vocacione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum proprium suum, & gratiam, que data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia.* Ratio est, quia Christus venit ut Redemptor perfectus proindeque per illum habemus omnia, quæ ad perfectam redemtionem requiruntur, quales sunt dispositiones ad peccatorum remissionem.

4. Denique Christus meruit nobis vitam æternam. Est de fide, & prob. Ex Apostolo ad Rom. c. 6. *Gratia Dei, inquit, vita eterna in Christo Iesu.*

Obj. Christus Joan. c. 6. dicit: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum.* Item: Si non solum gratia justificans, sed etiam dispositio-nes ad eam sunt ex merito Christi, tota justificatio nostra est ex Christi merito, atque ita tota justificatio nostra est ex justitia. Item: *Auxilia quæ infide-ibus nunc dantur, non dantur eis ex meritis Christi.*

Simonnet Thol. Tom. II.

Si. Denique si Christus non venisset, adhuc Deus dedisset nobis auxilia gratiae ad vitanda peccata, & legem servandam.

R. ad 1. Parrem trahere neminem, nisi propter merita Christi, quem pro nobis tradidit, & quocum omnia nobis donavit. R. ad 2. totam justificationem nostram, respectu Christi, esse ex justitia, & totam gratuitam respectu nostri. R. ad 3. neg. Christus enim non solum in fideles insuit, quia membra ejus sunt, sed etiam in infideles, ut fiant ejus membra. R. denique ad 4. neg. Omnia igitur gratia dona, quæ accipimus, debemus Christo ut causa meritorum, cuius merita toties nobis applicantur, quoties intuitu illorum nobis salutare aliiquid datur.

Quares 7. Quomodo merita nostra à meritis Christi dependant.

R. merita nostra à Christi meritis dependere, 1. quod ad causam efficientem: nam causa efficientis, & quidem totalis in suo ordine, sunt gratiae auxilia, quæ nobis ad bene operandum conceduntur. At hæc auxilia conceduntur nobis ex meritis Christi. 2. quod rationem perfecti meriti: nam bona nostra opera perfecti meriti ratione non habent, nisi accedente divina promissione de mercede illis retribuenda. At hæc promissio propter Christi merita facta est, ut aperte colligatur ex Concilio Tridentino sicc. 6. c. 16. ubi ait: *Bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filius Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsis Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideleriter reddenda.*

D I S P U T A T I O X.

De Prærogatibus Christi.

A R T I C U L U S I.

Utrum Christus, ut homo, sit servus Dei.

Nota. Duplex distinguitur servitus: una naturalis, qua creatura sunt servæ Dei; & altera humana, seu legalis, qua unus homo servus est alterius. Naturalis servitus fundatur in essentiali creaturarum à Deo dependentia: legalis verò, in jure belli vel nativitatis, vel condemnatione iusta judicis, vel in emptione. Porro de legali servitute hic non agitur, sed de naturali.

R E S P O N S I O I.

Christus, ut homo, propriè ac strictè loquendo non est servus Dei.

Prob. 1. Authoritate Patrum; pro quibus omnibus hic unus erit. S. Darnacenus lib. 3. orthodoxæ fidei c. 21. ubi sic loquitur: *Illud quoque sciendum est, cum (Christum) ne servum quidem dicere nobis licere (propriè scilicet & strictè loquendo:) servitus enim ac dominacionis vocabula: non naturas indicant, sed ex eorum sunt genere, que ad aliquid referuntur, quæ admodum & paternitatis & filiatis voces: hac enim non efficiant, sed affectionem ac relationem offendunt. Nam ... si ... subtilibus mentis imaginationibus, id quod creatum est, ab eo quod increatum est, juniceris, sanè seruus ordinis esset caro, nisi Deo Verbo copulata esset.* At cum semel ei personaliter unita sit; *sui ipsius profecto & servus & dominus esse nequit.* *Cuiusnam igitur servus erit?* Patrisne? Ergo non omnia ea, que pater habet, filii quoque sunt: *si quidem puris servus est, sùs autem ipsius minime ... si autem qui servum eum dicunt, unum Christum, in se Neforis, in duos dividunt.*

Prob. 2. Hac ratione. Ad servitutem propriè ac strictè dicam requiruntur tria. Et 1. quidem, ut qui servus dicitur, teneatur obedire. 2. Ut non sit sui juris. 3. Ut cum domino nec in bonis, nec in honore, nec

Nn 2 in se.

in fede communiceat. Sed humanitas Christi cum tribus personis divinis communicat in bonis, honore, & fide, juxta illud ab Apostolo ad Hebreos cap. 1. dictum de Christo ut homine. *Sed et ad dextram Majestatis in excelsum.* Ergo Christus secundum humanitatem, nec sibi nec aliarum personarum divinarum servus est, aut esse potest, propriè ac strictè loquendo.

Prob. 3. Hac alia ratione. Si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, esset servus Dei, Christus, ut est homo, propriè ac strictè loquendo, esset servus Christi ut Deus est. Fallum conf. Ergo, &c. Sequela maj. videtur evidenter vera: nam quia Deo præcisè, ut Deus est, convenient, Christo, ut Deus est, communia sunt cum aliis personis divinis. *Prob. itaque min.* Nam si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut est homo, servus esset Christi, ut Deus est, essent in Christo duo supposita distincta & diversa, suppositum scilicet increatum, nempe Verbum, & suppositum creatum, nempe homo. Atqui conf. falso est & hereticum. Ergo, &c. Minor confat.

Prob. Sequela maj. Quia denominatio domini & denominatio servi, propriè ac strictè sumptæ, sunt denominations personales, ut obseruat S. Thomas q. 20. a. 1. ad 2. ubi ait: *Relatio servitutis & dominii fundatur super actionem & passione in quantum scilicet servi est moveri a domino secundum imperium.* Agere autem non attribuitur naturæ, sicut agenti, sed personæ; altius enim suppositorum sunt & singularia. Præterea, denominations illæ servi & domini sunt correlative, & adeò inter se opposita. Ergo propriè ac strictè sumptæ, non solum naturarum, sed etiam suppositorum seu personarum multiplicitatem important. Ergo si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, servus esset Christi, ut Deus est, &c.

Dices. Verbum est dominus humanitatis assumptæ; nam humanitas assumpta, non est sua, sed Verbi, & Verbum de illa tanquam de re sua potest disponere. Ergo humanitas assumpta est serva Verbi: servitus enim & dominium sunt duo correlativa. Ergo propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, &c. R. neg. 1. conseq. Itaque humanitas assumpta, non est serva Verbi, quia 1. non est suppositum distinctum à supposito Verbi, sed est natura Verbi, in quo ut supposito suo subsistit. 2. Cum Verbo in bonis, honore, & fide communica: cum hac auctem communicatione servitus incompensibilis est: unde nego etiam 2. conseq.

Dices. Saltem Christus, ut homo, est propriè ac strictè loquendo servus Dei Patris: nam Christus ut homo, subjectus est Deo Patri, ut docet S. Thomas art. proximè citato in O. ubi ait, Christum ut hominem, ad Deum Patrem habere subjectiōnem triplicem; unam quidem secundum gradum bonitatis, quatenus Deus Pater bonus est per essentiam, & Christus ut homo, per participationem tantum: alteram, tanquam ad Dei potentiam; quia Christus, ut homo, sicut & qualibet alia creatura, subiacet operationi divinae dispositionis, & omnia quæ circa humanitatem Christi acta sunt, divina dispositione gesta creduntur. Tertiam denique, quantum ad necessitatem obediendi; quia Christus ut homo, Deo Patri obediens tenuerit. Ergo, &c.

R. neg. instant. *Ad prob. neg. conseq.* Nam in humanis v.g. filius, quandiu non emancipatur, est subjectus patri, & tamen nec est, nec potest esse servus ejus, quia vi sua originis, jus habet ad bona & hereditatem paternam. Christus itaque cum sit Dei Filius naturalis, sub nullo respectu potest esse propriè & strictè servus illius. Præterea, etiam ut homo, ad bona & hereditatem Patris jus haberet infundibile, propter sanctitatem substantiali humanitatis, & cum Deo in honore communicat. Cum hoc autem jure & hac communicatione stare non potest propriè ac strictè dicta servitus.

At inquires. S. Thomas hic qu. 20. art. 1. ad 2. expreſſè aſſerit Christum ut hominem, esse ſervum Dei Patri. Nihil prohibet, inquit, Christum dicere Pa-

tri ſubjectum, vel ſervum ſecundum humanam natu-ram. Imò art. 2. in O. dicir Christum ut hominem, esse ſervum ſui ipſius, ut Deus est. Nam hæc ha-bet: *Dicere poſſumus, ſecundum unam eārum (natu-ralium) in qua cum Paire conuenit, ſimul eum (Chris-tum) cum Paire präfeſſe & dominari: ſecundum ve-rō alteram naturam, in qua nobiſcum conuenit, ip-ſum ſubfeſſe & ſervire.* R. breviſer. S. Doctorem in utroque loco de ſervitute latè & impropiè ſumpta joqui. Pro quo ſit

R E S P O N S I O II.

Christus, ut homo, latè dici potest esse ſervus Dei.

Prob. Nam 1. in Scriptura Christus dicitur ſervus Dei, ut Itala cap. 42. *Ecce ſervus meus, ſuſcipiam eum.* Et cap. 53. *Justificabit ipſe iuſtus ſervus meus multos.* Præterea, ad Philipp. c. 2. de Christo loquens. *Apoſtolus* ſic ait: *Semetipſum exinanivit, formam ſerui accipiens 2.* Ex Patribus, quorum unus hic nobis ſufficiet. *Augustinus* in epift. 178. in qua ſic loquitur: *Subjectionem Fili, Patri debitam ex carniſ inſi-mitate ſuſcipiam, etiam nos, quia iuſtum eſt, veriſime conſtemur; in qua eum inſimitate non ſolum ſubdi-tum, ſed & ſervum evidentiſſime conſtemur, ipſo di-cente in prophetia ad Patrem; O Domine, quia ego ſervus tuus, ego ſervus tuus, & filius ancillæ tuæ, id eſt, Maria. Pater ergo in quo ſit equalis Patri Filius, in quo ſit non ſolum ſubditus aut inferior, ſed etiam humiſſimus ſervus.*

Prob. 3. Ratione. Quia ſervitus latè ſumpta, eſt relatio fundata præcisè in dependentia & ſubjectione unius ad alterum, ita ut unum noti ſit ſuum, ſed alterius, & alterum poſſit de eo tanquam de re ſua diſponere, eique imperare. Atqui humanitas alſumpta eſſentiale habet dependentiam & ſubjectionem ad Deum, qui de ea tanquam de re ſua diſponere, eique imperare poſt. Ergo Christus ſecundum humanitatem alſumptam dici poſt, & eſt latè ſervus Dei.

Igitur nihil vetat, quominus in ſenſu lato, adeò que nec communicationem in bonis & honore, nec in eo qui ſervuſ dicitur, naturalem filiationem excludere, Christus ſimpliſciter dicitur ſervus Patri, ſicut ſimpliſciter dicitur ſubditus Patri, & Patri obediens, ſecluſo tamen Arianismi periculo; alioquin addendum eſt, ſecundum humanitatem, & dicendum: Christus ſecundum humanitatem ſervus eſt Patri, &c. Ita docet S. Thomas hic quæſt. 20. art. 1.

Porrò Christus non poſt ſimiſliter, quamvis in ſenſu lato tantum, dici ſimpliſciter ſervus Verbi, ſicut nec ſimpliſciter dici poſt ſubditus Verbo, & obediens Verbo; quia hic modus loquendi importat diſtinctionem ac diſeritatem ſuppositorum. Addendum igitur eſt, quia homo, & diſcendens: Christus, quia homo, eſt ſervus Verbi, eſt ſubditus Verbo, obediens Verbo; poſto modo loquendi Nestorianiſti ſupicio vitatur, quia importat tantum diſtinctionem naturarum in Christo, & unius, nempe humanae inferioritatem & ſubjectionem ad alterum, nempe divinam. Ita docet S. Thomas quæſt. proximè citata a. 2.

Obj. Hadrianum I. in epiftola ad Epifcopos Hispanie contra Elipandum Toletanum Epifcopum (cripta, in qua ſic loquitur): *Tanta nimis vos temeritatis de-mentia deludit, ut equare eum rubibus & legislatori-bus non erubescatis: adoptivam eum Filium, quaſi purum hominem, calamitati humanae ſubjectum, & quod pudet, dicere ſervum eum, impii & ingrati tar-tis beneficis, liberatorem noſtrum non perimetiſis venenoſa fauce ſuſſurre. Cur non veremini, queruli obreſtatores, Deo odibiles illum ſervum nuncupare, qui vos de ſervitute diaboli liberavit?* R. Hadrianum loqui de ſervitute strictè dicta, adeoque includente diſtinctionem ſuppositorum, & communicationem in bonis & honore excludente, qualem ad Deum ſervitum habere non poſt, niſi pura creatura: unde jure merito invehiſtur Hadrianus in Elipandum, & alios erroris illius leſtatores, qui Christum, ut hominem, alle-

affidentes esse Dei servi servum in sensu stricto; hoc ipso duas in Christo personas ponebant, unam scilicet personam Verbi Dei, & alteram hominis, sicut Christum purum hominem faciebant, & hoc faciendo instaurabant Nestorii heresim.

ARTICULUS II.

Utrum Christus, ut homo, sit Filius Dei adoptivus.

Nota 1. Adproprio humana communiter & recte describitur, Gratuita persona extranea ad hereditatem assumptio. *Aliquis homo*, inquit S. Thomas hic q. 23. art. 1. in O. adoptat alium sibi in Filium, in quantum & sua bonitate admittit eum in participationem sua hereditatis. Ad hanc adoptionem tres a Jurisperitis conditions requiruntur. Prima est, ut persona qua adoptatur, extranea sit, hoc est, ut ex vi originis sua, ad hereditatem, ad quam admittitur, jus non habeat. Secunda, ut admisso ad hereditatem sit gratuita, non onerosa; alioquin esset venditio, vel alius similis contractus, non adoptio. Tertia denique, ut in qui adoptatur, in adoptionem consentiat, vel per se, si usum rationis habet, vel per parentem aut tutorem, si nondum habet usum rationis; adoptio enim est humana quidam contractus, proindeque necessarij, voluntarius ex utraque parte, ien ex parte adoptantis & adoptati.

Nota 2. Adoptio divina consistit in gratuita assumptione personae extraneae ad beatitudinem aeternam participationem; hac enim beatitudo est Dei hereditas, ad quam Angeli & homines adoptantur per justificationis gratiam, per quam jus ad visionem beatificam, & alios actus beatificos acquirunt; ut de hominibus auctor Apostolus ad Titum cap. 3. cum ait: *Ut justificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vite eternae.*

Ita docet S. Thomas hic q. 23. a. 1. in O. Deus autem est infinita bonitatis, ex qua contingit quod, ad participationem bonorum suorum suas creaturas admittit, & praecepit rationales creature, que, in quantum sunt ad imaginem Dei facte, sunt capaces beatitudinis divine; que quidem consistit in fruitione Dei, per quam, etiam ipse Deus bonus, est & per se ipsum dives, in quantum se ipso fruatur. Hoc autem dicitur hereditas alicuius, ex quo ipse est dives. Et ideo in quantum Deus ex sua bonitate admittit homines ad beatitudinis hereditatem, dicitur eos adoptare. Praecepit autem adoptionis humanae & divinae sacrificium subiicit S. Doctor nam sic prosequitur: *Hoc plus habet adoptio divina, quam humana, quia Deus hominem quem adoptat, idoneum facit per gratia munus ad hereditatem aeternam percipendam: homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum jam idoneum eligit adoptando.*

Nota ex dictis 3. nullam irrationali creaturam capacem esse adoptionis divinae: cum enim nulla sit capax visionis beatificae, nulla capax est hereditatis aeternae: quare cum Deus dicitur Pater irrationalis aliquius creature, talis creature pater dicitur non per adoptionem, sed per creationem, ut Job cap. 38. *Quis est pluviae pater?* E contra rationalis creatura omnis ex se divinae adoptionis capax est, quia creatura omnis rationalis capax est hereditatis aeternae, cum omnis capax sit visionis Dei intuitiva, & aliorum actuum beatificorum. Omnes itaque Angeli sancti, & omnes homines iusti, etiam iusti, qui reprobri sunt, sunt filii adoptivi Dei, pro eo tempore quo sunt iusti; quia eo tempore quo iusti sunt, ius habent ad hereditatem aeternam.

Nec dic excipiendos esse homines iustos veteris Testamenti: verè enim fuerunt filii adoptivi Dei, cum ius ad hereditatem aeternam haberent; quamquam dicuntur potius servi, quam filii, tum quia sub legi erant & spiritu timoris agebantur, tum quia in statu iustitiae defuncti, aeternam, ad quam ius habebant, hereditatem adire non poterant, donec veniret Christus. Sed quæstitur utrum Christus saltem

Simonnet Theol. Tom. II.

cum hac determinatione, quia homo, dici possit Filius Dei adoptivus.

RES N P O S I O.

Christus, etiam quia homo, nec dici potest, nec est Filius Dei adoptivus.

Prob. 1. ex Scriptura. Nam Apostolus ad Romanos c. 8. dicit: *Qui proprio Filio suo non pepercit, sed propobis omnibus tradidit illum.* Christus autem non ut Deus, sed tantum ut homo, a Patre traditus est, & tradi potuit in mortem. Ergo hic Apostolus loquitur de Christo non quia est Deus, sed quia homo est. Ergo Apostolus hic Christum, quia hominem, vocat proprium seu naturalem Filium Dei. Ergo Christus, etiam quia homo, est Filius Dei proprius ac naturalis. Atqui filio proprio ac naturali repugnat esse filium adoptivum. Ergo Christo, etiam quia homo est, repugnat esse Filium adoptivum Dei.

Ad eundem Scriptura locum eodem modo argumentatur Hadrianus I. in sua ad Episcopos Hispaniae epistola jam citata. *Paulus*, inquit, *electionis* was ait: *proprio Filio suo non pepercit, &c. Scimus enim, quia non est traditus secundum divinitatem, sed secundum id, quod homo verus erat; illum nimur qui tradidus est, id est, hominem ipsum Apostolus proprium Dei Filium protestatur.* Tum post multa, quibus Christum, etiam qua hominem naturalem Dei Filium esse probat, sic prosequitur: *Si quis adversus divinas Scripturas alium dicens Filium Dei, & alium qui ex Maria Virgine, hominem secundum gratiam adoptatum sicut nos, quasi essent duo filii, unus secundum naturam, qui ex Deo, & unus secundum gratiam, qui ex Maria . . . hunc anathematizat sancta & apostolica Ecclesia.*

Prob. 2. Ex libello Episcoporum Italiae contra Eliphantum, a Concilio Francofurtensi approbato, & ejus iussu ad Hispania provincias missa, in quo sic loquuntur Episcopi: *Eas valde execravimus, qui eum (Christum) adoptivum impio grumini ore . . . Quia adoptivus dici non potest, nisi is quis prius alienus est ab eo a quo adoptari desiderat.* Dei ergo Filius qua ratione credi potest adoptivus qui inseparabiliter assumptus hominem, in una persona coeunte utraque natura, non duo filii alius Dei, & alius hominis, ut . . . adoptivus sit hominis filius, & sine adoptione Dei filius; sed in una persona unus idemque Dei & hominis filius, qui numerum hominem, quem assumpsit, deferuit.

Sic itaque cum Episcopis Italiae Francofurtensis Synodus argumentatur. In Christo non sunt duo filii, quorum unus sit Filius Dei, & alter filius hominis: sed unus est, qui simul est Dei per generationem aeternam ex Patre, & hominis per generationem temporaneam ex matre filius est. Unde in Christo filius hominis est Filius Dei, & viceversa Filius Dei est filius hominis. Ergo Christus, quia filius hominis est, non est persona extranea Deo Patri, quia quia filius hominis est, est etiam naturalis Filius Dei Patri. Ergo Christus, quia filius hominis est, nec est, nec potest esse Dei Patri adoptivus Filius. Ex quibus sic subsumo. Atqui Christus, quia filius hominis, est Christus quia homo. Ergo Christus, quia homo, nec est, nec potest esse Filius adoptivus Dei Patri. Quod

Confirmatur & declaratur amplius: quia cum dicitur Christus quia filius hominis, Christus quia homo, to quia specificativum sumitur, & in recto importat suppositum humanitatis. Unde cum dicitur Christus quia filius hominis, Christus quia homo, perinde est ac si dicatur, Christus quia suppositum humanitatis assumpta. Atqui Christus, quia suppositum humanitatis assumpta, est naturalis Filius Dei: est enim Verbum ipsum subsistens in humanitate assumpta. Ergo Christus, quia filius hominis, Christus quia homo, est naturalis Filius Dei to quia significante rationem, non propter quam est naturalis Filius Dei, sed propter quam non impeditur, ne sit naturalis Filius Dei. Ergo Christus quia filius hominis, quia homo, nec est, nec potest esse Filius adoptivus Dei Patri, cum sit naturalis Filius ipsius.

N. 3. Prob.

Prob. 3. auctoritate Patrum, Augustini scilicet tract. 82. in Joannem, dicentis. Numquid & hic gratia intelligenda est, qua Pater diligit Filium, sicut etiam gratia est, qua nos diligit Filium, cum sumus nos filii gratia, non natura: Unigenitus autem natura, non gratia? Juxta S. Doctorem igitur, nos cum justi sumus, sumus filii Dei per gratiam assumptionem, adeoque filii adoptivi tantum; Christus vero Dei Filius est per naturalem generationem, adeoque naturalis ac proprius, non adoptivus Dei Filius. Quod autem de Christo non solum ut Deo, sed etiam ut homine loquatur S. Doctor, patet ex verbis sublequantibus; sic enim prosequitur: *An hoc etiam in ipso Filio ad hominem referendum est? Ita sane.*

Præterea, lib. contra Secundum cap. 5. sic loquitur S. Augustinus: *Lege Scripturas; nūquam invenies de Christo dictum, quod adoptione sit Filius Dei, De nobis autem sepiissime legitur: Accepisti spiritum adoptionis filiorum; adoptionem expectantes redemtionem corporis nostri: alius est enim per Patris excellentiam esse unicum Filium Dei, alius per misericordem gratiam accipere potestem filios Dei fieri credentes in eum.* Juxta S. Doctorem igitur, puri homines, cum justificantur, sunt Dei filii adoptivi, ut passim inculcat Scriptura; at Christus, & quidem solus, non adoptivus per gratiam assumptionem, sed ex vi originis æternæ, naturalis ac proprius Filius Dei est.

Et Gregorii Magni lib. 1. moralium cap. 6. ubi ad hæc verba, *Erat vir ille magnus inter omnes Orientales, hæc habet: Quia omnes homines tantummodo homines sunt ipse autem Orlens Deus & homo; recte dicitur: Erat magnus inter omnes Orientales; ac si aperte diceretur: Omnes, qui in fide Deo nascuntur, superat, quia non ut ceteros adoptio, sed natura illum divinitatis exaltat, qui est humanitate ceteris apparuit familiis, divinitate tamen mansu super omnia singularis;* (utpote solus proprius ac naturalis Filius Dei; cum ceteri omnes justi filii Dei non sint, nisi adoptione, adeoque filii Dei non sint, nisi per similitudinem quendam, & participationem naturalis eius filiationis.)

Christus igitur, juxta S. Gregorium, cum non sit purus homo, sed homo Deus, superat reliquos omnes homines, qui Deo nascuntur filii per fidem, qua per dilectionem operatur, quia reliquos omnes sola adoptio divina, ipsam vero divinitates per generationem æternam accepta, quia naturalis Filius Dei est exaltat. Quo modo loquendi S. Doctor à Christo, sub quo cunque respectu considerato, adoptionem removet; alioquin ipsum dixisset non adoptione tantum, ut ceteros homines; sed etiam naturali filiatione exaltari.

Prob. 4. auctoritate S. Thomæ, hic q. 23. a. 4. in O. ubi ait: *Filiatio propriæ convenit hypostasi, vel persona, non autem natura; unde & in prima parte dictum est, quod filatio est proprietas personalis. In Christo autem non est alia persona, vel hypostasis, quam increata, cui convenit esse Filium per naturam.* Dictum est autem supra, quod filatio adoptionis est participata similitudine filiationis naturalis. Non autem recipitur, aliquid dici participativæ, quod per se dicitur; & idem Christus, qui est Filius Dei naturalis, nullo modo potest dici Filius Dei adoptivus.

Juxta Angelicum Doctorem, Christus nullo modo dici potest Filius Dei adoptivus, adeoque Filius Dei adoptivus dici nequidem potest cum hac determinatione qui homo. Ratio est, quia cum filatio sit proprietas personalis, si Christus aliquo pacto est Filius Dei adoptivus, hoc habet formaliter, non ab humana natura quam assumpsit, sed à persona sua. Atqui hoc habere non potest à persona sua, quia alia non est, quam increata, nempe persona Verbi, cui, cum esse Filium Dei per naturam conveniat, repugnat esse Filium Dei per participatam similitudinem filiationis divinae naturalis, (in qua similitudine participata consistit filatio adoptiva) & cui proinde adoptari, & esse Filius Dei adoptivum repugnat.

Confirmatur & declaratur amplius ex eodem S. Doctore, qui post verba laudata sic prosequitur: *Secundum autem illos, qui ponunt in Christo duas personas, vel duas hypostases, seu duo supposita, nihil rationabiliter prohibetur Christum hominem dici Filium adoptivum. Iraque si in Christo duas essent personæ, una scilicet divina, & altera humana, atque ira Christus esset aggregatum ex duabus personis, quarum altera esset divina, & altera humana, tunc Christus, sicut esset Filius Dei naturalis secundum personam divinam, ita esset Filius Dei adoptivus secundum personam humanam, tunc enim illi secundum personam divinam conveniret filatio divina naturalis; & secundum humanam, hujus filiationis divinae naturalis similitudo participata per habitualem gratiam, qua sicut ceteri puri homines, qui justificantur gratiæ, ad æternam hæreditatem assumptus esset. Item, secundum personam divinam solum esset Filius Dei naturalis, quia secundum personam hanc repugnat illi filatio participata, seu participata similitudo filiationis naturalis; & secundum personam humanam solum esset Filius Dei adoptivus, quia secundum personam hanc, filatio naturalis illi repugnat, & capax tantum esset filiationis participata. Cum itaque in Christo non duas sint personæ, sed una tantum, eaque increata, nempe persona Verbi, nec est, nec potest esse nisi Filius Dei naturalis. Igitur qui dicunt Christum, quæ hominem, esse Filium Dei adoptivum, vel nesciunt quid dicunt, vel duas in Christo personas seu hypostases ponunt; quod Nestorianum est, & hæreticum.*

Prob. denique 5. ratione. Ex dictis hæc tenus, adoptio est gratia persona extraneæ ad hæreditatem assumptionis. Sed Christus etiam cum hac determinatione, quæ homo, non est persona extranea Deo. Ergo, &c. Major continet definitionem adoptionis; minor vero faciliter probatur. Quia in Christo non est alia persona, quam increata, nempe persona Verbi, & Christus cum hac determinatione, quæ homo, est suppositum divinum in humana natura substsens. Ergo, &c.

At inquit. Christus non est Filius Dei naturalis secundum humanitatem: non enim habet ab huminitate sua, ut sit Filius Dei naturalis. Ergo Christus, quæ homo, non est Filius Dei naturalis. Ergo quæ homo, potest esse Filius Dei adoptivus. R. concessio aut, & ejus probatione, dist. 1. cons. Ergo Christus non est Filius Dei naturalis, quæ homo reduplicativæ, & li quæ significante rationem, proper quam Christus est Filius Dei naturalis, C. cons. Ergo Christus, non est Filius Dei naturalis, quæ homo specificativæ, & li quæ significante tantum rationem, proper quam non repugnat Christo esse Filium Dei naturalis, N. cons. Nam Christus quæ homo specificativæ, est Christus sumptus quæ suppositum naturæ humanae. Quantumlibet autem Christus præcisè accipiat ut suppositum naturæ humanae, nihilominus est Filius Dei naturalis, quia nihilominus est suppositum Verbi. Unde N. etiam 2. cons. Ad hoc enim ut Christo, quæ homo est, repugnet esse Filius Dei adoptivum, non requiritur ut Filius Dei naturalis sit secundum humanitatem, sed omnino sufficit, quod re ipsa sit Filius Dei naturalis, etiam sit suppositum humanae naturæ.

At inquit. Humanitas Christi à Deo adoptata, seu filia Dei adoptiva facta est per gratiam unionis: nam per gratiam unionis, ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, adeoque ad bona & hæreditatem Dei jus infructuabile consecuta est. Ergo Christus secundum humanitatem, ac proinde quæ homo reduplicativæ, est adoptatus à Deo, & Filius ejus adoptivus. R. neg. art. Ad prob. R. dist. Humanitas Christi ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, &c. jus consecuta est inmediate & proximè per gratiam unionis, N. Consecuta est media-tè tantum & consequenter, C. Humanitas Christi per gratiam unionis inmediate & proximè consecuta est tantum, ut esset natura propria Verbi. Hoc ideo autem

tem quod fuit natura propria Verbi, per Verbum ipsum ut causam formalem, jus habuit infrastribile ad bona & hereditatem Dei: quare jus infrastribile ad bona & hereditatem Dei, non nisi mediate & consequenter consecuta est per gratiam unionis, quae proinde non fuit vera adoptio.

Preterea, cum filio non natura, sed persona proprie conveniat, ut docet S. Thomas loco supra citato, adeoque propriè adoptari personæ conveniat, non naturæ; si gratia unionis est propriè adoptio, dicendum est, Verbum ipsum divinum per unionis gratiam gratuitè assumptum esse ad bona & hereditatem Patris; quod dicere absurdum est quandoquidem Verbum Filius est Dei per naturam, proindeque naturaliter ac necessariè ex vi sua originis bonorum paternorum hæres. Igitur gratia unionis adoptio non est, sed gratuia assumptio humanitatis ad esse substantiali Verbi, à quo consequenter ad illam assumptionem, ut forma quadam substantiali, humanitas assumpta substantialiter sanctificatur, & jus infrastribile accipit ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, ut iam dictum est.

At inquires. Ex concessis, humanitas assumpta à Verbo, saltem mediatè & consequenter per gratiam unionis gratuitè assumpta est ad bona & hereditatem Dei. Atquæ hoc sufficere viderat ad hoc, ut gratia unionis dicatur propriè adoptio. Ergo, &c. R. neg. min. Nam adoptio propriè est actio, qua persona extranea immediate assumptum gratuitè ad hereditatem. Humanitas autem assumpta nec est persona, sed natura persona Verbi est, nec est extranea Deo, cum sit unita substantialiter Verbo, sic ut integræ illud in ratione subsistentis in dupli natura, atque ita ad esse substantialis Verbi incarnati integratem pertineat.

At inquires. Unionis gratia adoptio vocatur à Patribus, ut à S. Hilario lib. 2. de trinitate, ubi de Christo loquens, ait: *Potestatis dignitas non amittitur, dum carnis humanitas adoptatur.* Et à S. Irenæo lib. 3. c. 21. ubi etiam de Christo agens dicit: *Qui Filius Dei est, filius hominis factus est, & commixtus Verbo Dei, ut adoptionem percipiens, sit Filius Dei.* R. à laudatis Patribus gratiam unionis impropiè vocari adoptionem; ad quod satis est, humanitatem assumptam, per gratiam unionis mediatè & consequenter jus ad bona & hereditatem Dei accepisse, quatenus per unionis gratiam facta Verbi natura propria, per Verbum ipsum formaliter sanctificata est substantialiter, & jus infrastribile consecuta est ad visionem Dei intuitivum, & amorem beatificum.

Porrò Irenæus loco laudato valde impropiè loquitur, nec aliud vult quam unione substantiali humanitatis cum Verbo, factum esse, ut Filius Dei esset filius hominis, & filius hominis esset Filius Dei; factum esse ut eadem persona in dupli natura divina & humana, subsisteret, & sic eadem persona simul esset Dei & hominis Filius.

At inquires. Secundum nos, Christus quæ homo, dici potest, & est servus Dei, quanvis in sensu latu-
to tantum. Atqui non videtur magis repugnare Christum, quæ homo est, esse Filium Dei adoptivum, quam esse servum Dei. Ergo, &c. R. neg. min. Dif-
paritas, est quia servitus, latè sumpta, est aliquid necessariè consequens ad humanitatem assumptam, quæ hoc ipso quod creatura est essentialiter subjecta est Deo, ab eoque essentialiter dependens; unde est essentialiter Dei serva, saltem in sensu latu, cùm ser-
vitus latè sit relatio ex subiectione & dependencia necessariè resultans: ex quibus sequitur Christum, secundum humanitatem, non posse non esse servum Dei latè sicut secundum humanitatem non potest non esse loco circumscriptus.

At vero adoptio non est aliquid necessariè consequens ad humanitatem assumptam: adoptio enim non est necessariè conjuncta cum natura humana, sed est aliquid ei superadditum gratuitè, sine quo proinde potest esse, & sapere est, ut patet in hominibus peccatoribus. Quare ex eo quod Christus te-
simoniuit Theol. Tom. II.

cundum humanitatem sit verè servus Dei in aliquo sensu, malè infertur, quod sit etiam secundum humanitatem Filius Dei adoptivus: servitus enim latè sumpta, non autem adoptio, ab humanitate inseparabilis est.

At inquires. Gratia habitualis, quam habet Christus ut homo, est ejusdem speciei cum gratia habituali, quam habent alii homines justi. Ergo sicut alii homines justi sunt filii adoptivi Dei per gratiam habitualis, quam habent; ita Christus quoque quæ homo est, est Filius adoptivus Dei per gratiam habitualis quam habet. R. neg. conseq. Nam adoptio non est effectus primarius gratia habitualis, sed secundarius tantum & contingens: unde gratia habitualis potest esse in aliquo subiecto, nec tamen effectum illum ei tribuere, si subiectum, in quo est incapax est effectus illius. Puri autem homines justi capaces sunt adoptionis divinae, quia sunt personæ extraneæ Deo: Christus vero, propter oppositam rationem, cùd quod scilicet non est persona Deo extranea, etiam quæ homo, adoptionis divinae incapax est: quare Christus, etiam quæ homo, nec factus est, nec fieri potuit Filius adoptivus Dei per gratiam habitualis quam habet, quantumvis haec gratia sit ejusdem speciei cùm ea, quæ nos, cùm justificamur, filii adoptivi Dei simus.

At inquires denique. S. Augustinus lib. de prædestinatione sanctorum c. 15. sic loquitur: *Ea gratia sit ab initio fidei homo quicunque christianus, qua gratia homo ille ab initio sui factus est Christus.* Ex quibus verbis S. Thomas q. 23. a. 4. ad 2. sic subsumit pro sententiæ opposita: *Sed alii homines sunt christiani per gratiam adoptionis.* Ergo & ille homo est Christus per adoptionem, & ita videtur esse filius adoptivus. R. cum eodem S. Doctore. Augustini sensum esse, quod primam justificationem peccatoris, qui ad fidem convertitur, nulla præcedant merita; sicut assumptionem humanitatis ad Verbum, & illius cum eo substantiali unionem, ex qua resultavit Christus, seu persona Verbi in dupli natura, divina & humana subsisteret, nulla merita præcesserunt.

ARTICULUS III.

De reliquis prærogativis & officiis Christi ut hominis.

Quæres 1. Utrum Christus sic caput Ecclesie? R. Christum esse caput totius Ecclesie, tam triumphantis in celo, quam militantis in terra, & sic Ecclesiam, tam triumphantem, quam militantem, esse Christi corpus mysticum.

Prob. 1. ex Apostolo ad Ephesios c. 1. ubi loquens de Christo, ut homine, haec habet: *Omnia subiecti sub pedibus ejus, & ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam, que est corpus ipse.* At si Deus Pater omnia subiecti Christo, tam Angelos, quam homines ei subiecti, & si constituit illum caput omnis Ecclesie, illum tam triumphantis, quam militantis Ecclesie caput constituit, & unum ex utraque Ecclesia mysticum Christi corpus conflavit.

Prob. 2. ratione: quia, ut ait S. Thomas hic q. 3. a. 1. in O. *Sicut tota Ecclesia dicitur unum corpus mysticum per similitudinem ad naturale corpus hominis, quod secundum diversa membra habet diversos actus,* ut Apostolus docet Rom. 12. & prima ad Cor. 12. ita Christus dicitur caput Ecclesie, secundum similitudinem humani capitii.

Hæc autem similitudo Christi cum naturali capite in tribus portissimum constitit. 1. enim sicut caput naturale supereminet aliis omnibus membris corporis naturalis, ita Christus membris aliis omnibus totius Ecclesie supereminet: *Nam sedet ad dexteram maiestatis in excelis,* ut ait Apostolus ad Hebreos c. 1. quod adhuc expressius afferit ad Ephesios c. 1. ante verba à nobis proximè laudata: *Suscitans illum, inquit, a mortuis, & constitutus ad dexteram suam in caelis, supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem;* & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro.

N. 4. 2. Sic.

2. Sicur membrorum omnium corporis naturalis perfectissimum est caput naturale; nam ut ait S. Thomas loco citato, *In capite vident omnes sensus & interiores & exteriores, cum in ceteris membris sit solus tactus; ita torus Ecclesia membrorum omnium perfectissimum est Christus; nam, ut ait S. Thomas hic quaest. 7. art. 9. in O. Christus gratia plenitudinem habuit in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest; quod sic probat S. Doctor: Quanto aliquod receptivum propinquius est cause influenti, tanto abundantius recipit: & ideo anima Christi, que propinquius conjungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiae ejus,*

3. Denique. Sicut caput naturale naturale corpus gubernat, interius quidem per spirituum animalium in omnes alias corporis partes emissionem, factam secundum determinationem sensus interni, exterius vero per pedum & manuum directionem; ita Christus totam Ecclesiam gubernat per gratia influxum & gubernationem externam, quorum primum praestat per se, moraliter quidem & meritorie, quia homo est; & efficienter, quia Deus est; secundum verò praestat non per se, sed per summum suum in terris Vicarium, Romanum Pontificem, & alios Ecclesie Praefules. Recte igitur Christus caput morale Ecclesie, & viceissim Ecclesia corpus morale Christi dicitur,

Quæres 2. utrum Christus sit sacerdos?

R. i. Christum verè ac propriè sacerdotem fuisse,

Prob. 1. ex Apostolo dicente ad Hebr. cap. 4, *Ha-
bentes ergo Pontificem magnum, qui penetravit ca-
tos, Jesum Filium Dei, Et cap. 8. Talem habemus
Pontificem, qui confedit in dextera sedis magnitudi-
nis in celo. Prob. 2. ex Conc. Trid. sess. 22. cap. 1.
Oportuit, inquit, Deo Patre misericordiarum ita or-
dinare, *Sacerdotem alium secundum ordinem Mel-
chisedech surgere, Dominum nostrum Jesum Chri-
stum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent,
consummare, & ad perfectum adducere. 3. Ratio-
ne: quia sacrificium offerre pertinet ad eum, qui
verè ac proprie tacerdos est. Sed Christus pro ho-
mínibus duplex sacrificium obtulit: unum scilicet
cruentum in aera crucis, & alterum in cruentum, quan-
do scilicet pridie mortis Eucharistianu instituit, &
Corpus ac Sanguinem suum sub speciebus panis & vi-
ni Deo Patri obtulit,**

R. 2. Christum etiamnum perseverare sacerdotem esse, & usque ad finem mundi perseveraturum.

Prob. 1. ex Apostolo dicente ad Hebr. cap.7. *Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes (summi in lege Mofaica) iaceret quod morte prohiberentur permanere. Hic autem (Christus) eo quod maneat in aeternum, semper intercedere sacerdotum : unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis.* 2. Ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ubi hac leguntur : *Quia tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in aeternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit. 3. Ratione: quia etiam ministrum fungitur, & utique ad finem mundi functurus est officio sacerdotis, 1. Patrem suum pro hominibus in celo interpellando, ut expresse afferit Apostolus loco proxime citato. 2. Per sacerdotes, ut ministros suos in persona ipsius agentes, Eucharistiae sacrificium offerendo. Sed*

Nota. 1. Christus fuit, & est sacerdos non secundum divinitatem, sed secundum humanitatem. Ratio est, quia secundum divinitatem non habuit superiorem, cui posset offerre sacrificium.

2. Christus simus fuit sacerdos & sacrificium in ar-
eruicis, juxta illud Apostoli ad Ephesios cap. 5. Tra-
didit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo-
in odore suavitatis. Similiter nunc est sacerdos &
sacrificium in confectione Eucharistie, ut expre-
s docet Trident. sess. 22. cap. 2. Una enim, inquit, ea-
demque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum

ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit sola offerendi ratione diversa.

3. Christus dicitur sacerdos in æternum, saltem quia sacerdotium ejus duraturum est quādiu Eucharistia sacramentum Deo offeretur, adeoque duraturum est usque ad finem mundi. Dico, saltem: quia Christus potest etiam dici sacerdos in æternum, sumendo per æternum strictè pro duratione numquā finienda, eo quid in eo per totam æternitatem ad dignitatem & ornamentum manebit potestas sacerdotalis, quamvis post mundi consummationem ad actum non amplius redigenda.

4. Christus fuit & est sacerdos secundum ordinem Melchisdech, propter representationem: nam Melchisdech panem & vinum in sacrificium obtulit, Christus vero Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini obtulit per se pridie mortis, & nunc offert, atque usque ad finem mundi oblatus est ministerio sacerdotum,

5. Denique, sacerdotium Christi fuit altioris ordinis, quām ullum aliud sacerdotium, five legis naturae, five legis Mosaice, aut etiam Evangelica. 1. Propter infinitam personae offertis dignitatem. 2. Propter ampliorem ejus potestatem. 3. Propter finem nobilitorem, qui fuit redemptio generis humani.

Quæres 3. Utrum Christus sit mediator Dei & hominum?

R. 1. Christus & quidem solus fuit perfectus mediator Dei & hominum.

Prob. 1. Ex Apostolo, 1. ad Timoth. c. 2. ubi ait: *Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redempcionem semetipsum pro omnibus.* 2. Ratione: quia perfectus mediator recte dicitur ille, qui solvit & laisfacit uni parti pro altera, atque solvendo & laisfaciendo, unam partem alteri reconciliat. Atqui Christus & quidem solus pro nobis Deus solvit, & laisfecit; atque solvendo & laisfaciendo cum eo nos reconciliavit. Ergo, &c. Sic ratiocinatur S. Thomas hic q. 26. ar. 1. in O. *Ad mediatoris officium, inquit, propriis pertinet conjungere & unire eos, inter quos est mediator ... Unire autem homines Deus perfective quidem convenit Christo, per quem homines sunt reconciliati Deo secundum illud 2. ad Cor. 5. Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi; & ideo solus Christus est perfectus Dei & hominum mediator, in quantum per suam mortem humanum genus Deo reconciliavit,*

R. 2. Christus etiamnum exercet, & usque ad finem mundi exercitus est officium mediatoris: nam etiamnum interpellat, & usque ad finem mundi interpellatur est pro hominibus, juxta illud Apostoli ad Hebreos cap. 7. *Salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsam ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis.* Et illud Joannis Apostoli epistola 1. cap. 2. *Advocatum habemus apud Parrem Jesum Christum Iustum.*

R. 3. Christus, non ut Deus, sed ut homo, & homo Deus, fuit mediator Dei & hominum. Ratio est quia Christus non per actiones divinitatis, sed per actiones humanitatis, per divinitatem dignificatas, satisfecit pro nobis, nosque Deo reconciliavit. Falsa igitur est hæc propositio: Christus in quantum Deus, est mediator: & vera sunt ista: Christus in quantum homo est, mediator; Christus in quantum homo Deus, est mediator.

Dixi, solum Christum esse perfectum Dei & hominum mediatorem; quod non impedit quominus sint etiam alii mediatores inferiores, & secundum quid, ut loquitur S. Thomas art. proximè citato: nam in vero sensu mediator ille dicitur, qui uni parti supplicat pro altera. Atqui beata Virgo, & alii Sancti in celo pro nobis Deo supplicant. Ergo, &c.

Quæs. 4. Utrum Christus fuerit Prophetæ?
R. fuisse, ut prob. 1. ex Scriptura; nam cap. 18. Deuteronomii Moyles loquens de Messia sic ait: Prophetæ de gente tua & de fratribus tuis sicut me suscitabat tibi Dominus Deus tuus: ipsum audiens. 2. Ratione: nam Christus omnia Prophetæ officia exercevit.

Ergo, &c. *Prob.* ant. Officia Prophetae fuerunt, 1. docere populum, eumque ad verum Dei cultum reverare. 2. Vicia reprehendere, & objurgare peccatores. 3. Bona vel mala futura praedicere. 4. Cognoscere secreta & occulta. Atqui haec omnia eximiè praestitit Christus. Ergo, &c.

Queres 5. Utrum Christus fuerit legislator?

Resp. Christum etiam ut hominem habuisse potestatem spiritualis iurisdictionis ad ferendas leges, quibus homines obligarentur.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Isaia cap. 33. de Christo dicitur: *Dominus iudex noster, Dominus legifer noster, Dominus rex noster, ipse salvabit nos.* Et Christus ipse dicit Joan. c. 14. *Si diligitis me, mandata mea servate.* Et inferius: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.*

Prob. 2. Ex Conc. Trid. l. 6. can. 21. quo dicitur: *Si quis dixerit Christum Jesum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legosum, cui obediunt: anathema sit.*

Porro potestas illa legislativa, quam habuit Christus, fuit in eo cum singulari quadam excellentia, quacum nulli creaturæ unquam communicata est, ut facile probatur: quia 1. potestas illa fuit quodammodo divina, utpote ex dignitate Verbi orta: unde jus per potestatem illam constitutum simpliciter divinum est. 2. Praecepta per potestatem illam imposta, ad internum animæ bonum, & ad majorem Dei cognitionem majoremque coniunctionem cum illo pertinent omnia. 3. Per potestatem illam lex Mosaica, etiam à Deo data esset, abrogari potuit. 4. Potestas illa amplissima fuit, fuit enim in Orbem universum, ut afferit Christus ipse, Matth. cap. 28. ubi ait: *Data est mihi omnis potestas in Cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes docentes eos servare omnia quacumque mandavi vobis.* Vide Suarez, disp. 47. l.ect. 2.

Queres 6. Utrum Christus sit iudex?

Resp. Christum etiam secundum quod homo est, judicem esse.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Act. cap. 10. dicitur de Christo: *Ipse est, qui constitutus est ab eo iudex vivorum & mortuorum.* Et Matth. cap. 23. idem de se ipso affirms Christus: *Cum autem, inquit, veneris Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis sua, & congregabuntur ante eum omnes gentes, &c.*

Prob. 2. Ratione, ex sancto Thoma hic quæst. 59. art. 2. in O. ubi sic argumentatur: *Quoniam apud Deum remaneat primæa autoritas iudicandi, hominibus tamen committitur à Deo iudicaria potestas respectu eorum, qui eorum iurisdictioni subiiciuntur* *Dictum est autem supra, quod Christus etiam in natura humana est caput totius Ecclesie, & quod sub peccatis ejus Deus omnia subiicit. Unde ad eum pertinet etiam secundum naturam humanam, habere iudicariam potestatem.* Vide S. Doctorem quæst. cit.

Queres 7. Utrum Christus propriè dici possit prædestinatus?

Resp. 1. Christum secundum divinitatem propriè dici non posse prædestinatum ad aliquid. Ratio est, quia propriè loquendo, prædestinatio est pars providentie supernaturalis, atque ita propriè loquendo, prædestinatio est eorum tantum, que providentie divinæ subiiciuntur. Atqui Verbum divinum providentie divina subiectum non est. Ergo, &c. Hinc propriè dici non potest Verbum ab æterno prædestinatum fuit, ut esset homo: sed dici debet: Ab æterno decreto est, ut Verbum esset homo. Multò minus dici potest: Verbum prædestinatum est, ut esset Filius Dei naturalis; vel: Prædestinatum est ad increatam beatitudinem. Res enim dici non potest prædestinari ad id, quod est ei intrinsecum & essentiale.

Resp. 2. Christus secundum humanitatem propriè dici potest prædestinatus ad gratiam & gloriam: nam prædestinatio est gratiæ & gloriæ preparatio. Sed humanitati Christi ab æterno gratia & gloria preparata fuit. Ergo, &c.

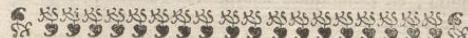
Queres ultimo. Utrum orare conveniat Christo?

Resp. 1. Christum in hac vita mortali verè ac propriè orasse Patrem: hoc enim expressè testatur Scriptura, ut Luca cap. 6. ubi de Christo dicitur: *Exiit in monem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Porro rogavit & pro aliis, ut patet ex Luca cap. 22. ubi ait Petrus: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Et Joan. cap. 17. ubi etiam ipse dicit: *Ego pro eis rogo.* Et pro le ipso, ut patet ex Marc. cap. 14. ubi de eo dicitur: *Procidit super terram, & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora.* Et ex Apostolo ad Hebreos cap. 5. sic de illo loquente: *Qui in diebus carnis sua preces supplicationsque ad eum, qui possit illum salvum facere à morte, cum clavore valido, & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.*

Resp. 2. Christus etiam nunc in cælo verè ac propriè orat pro hominibus.

Prob. 1. Ex Scriptura: Nam ad Rom. cap. 8. dicit Apostolus de Christo: *Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.* Et ad Hebr. cap. 7. *Semper vivens ad interpellandum pro nobis.* Hic autem interpellare, idem est ac orare, ut interpretatur sanctus Augustinus epist. 59. ad Paulinum, in qua hæc scribit: *De ipso Domino Iesu Christo dictum est, quod interpellat pro nobis. Nunquid interpellat, & non etiam postulat? In eo vero quia postulat, pro eo possum est, interpellat. Evidenter quippe alibi de eo dicitur: Et si quis peccaverit, advocationem habemus ad Patrem Iesum Christum justum, ipse est exoratio pro peccatis nostris.*

Prob. 2. Auctoritate Patrum, pro quibus omnibus sit Augustinus verbis modo laudatus, & enarratione in Psalm. 85. ubi loquitur: *Dominus noster Jesus Christus Filius Dei, qui & oret pro nobis, & oret in nobis, & oretrum à nobis; orat pro nobis ut sacerdos noster: orat in nobis ut caput nostrum: oratur à nobis ut Deus noster.* Accedit ratio: quia Christus etiam in cælo fungitur officio sacerdotis. Ad sacerdotis autem officium pertinet non solum sacrificia, sed etiam preces offerre pro salute populi. Ergo Christus etiam in cælo existens, sicut per sacerdotes, in ejus persona Eucharistiam conlēcantes sacrificat, ita per se ipsum Patri supplicat pro nobis.

D I S P U T A T I O XI.

De Adoratione.

A R T I C U L U S P R I M U S.

Quid sit adoratio, & quoniam.

R E S P O N S I O I.

A Doratio est honor, quem exhibemus alteri propter aliquam ejus excellentiam, ad nostram erga illum submissionem protestandam.

Bonitas hujus descriptionis probatur ex eo, quod omni & soli adoracioni convenit, & vocet enim alia adoracionis descriptiones ab ea differunt. Sed ut naturam adoracionis plenius intelligas.

Nota 1. Honor latius patet, quam adoratio: nam ut ait S. Augustinus in lib. contra sermonem Ariorum cap. 27. *Honorat omnis, qui adorat; non autem adorat omnis, qui honorat.* Et vero honor exhiberi potest non solum superiori, sed etiam aequali, immo & inferiori: at adoratio semper respectu alium ut excellentem & superiori respectu adorantis. Ratio est, quia honor, ut sic est tantum signum excellentie; adoratio vero præter signum excellentie, dicit etiam submissionem, seu recognitionem superioritatis illius, qui adoratur, respectu illius qui adorat: honorat igitur alterum, qui ei aliquod excellentiæ ejus testimonium exhibet; adorat vero alterum, qui signo aliquo hono-